

Niets meer

We hebben onze koffers drie steile trappen op gezeuld, omdat de Über niet bij ons appartement kon komen. Welkom in Lissabon. Mijn idee, want Lissabon is helemaal hip. Mirjam trekt een donkerblauw mouwloos jurkje aan en hangt de rest van haar kleding in de kast in haar slaapkamer. Mijn kleding heeft zich verdeeld tussen kast, stoel en koffer. Ik wip heen en weer op de bal van mijn voet en probeer niet ongeduldig te lijken.

'Zullen we zo even de stad in? Ergens iets eten of drinken?'

'Wacht, in mijn koffer heb ik een stedengids, zo'n boekje. Ach, waar is hij nu... Ah.. dit is 'm!' Triomfantelijk houdt Mirjam het boekje omhoog. 'Ik heb er al wat in zitten bladeren en zag een paar goed aangeschreven adresjes. Eens even kijken.... hier!' Ze steekt me het boekje toe. Vluchtig lees ik wat er staat.

'Oké, *let's go!*'

Het caféetje blijkt praktisch om de hoek te zijn. Even later zitten we aan een koel glas witte wijn.

'Kijk eens wat ik heb!' Trots laat ik Mirjam het mapje op mijn telefoon zien met foto's van twintig jaar vriendschap, sommige analoge zelfs gedigitaliseerd. Ze reageert verrast. In gedachten geef ik mezelf een schouderklopje. Goed gedaan. Nee, dat je dáar nog foto's van hebt. Oh, weet je nog wat ik toen deed? Wat was dát een actie zeg. We lachen. *Sweet memories*. De stemming zit er meteen goed in. De ober brengt ons nog een glas wijn. Echt een vakantiesfeertje. Wat wil je ook in zo'n omgeving.

'Gezellig hè, hier, met die schattige bloempotjes en die tafelkleedjes', zeg ik terwijl ik mijn haar routineus in een knot draai. Mijn armbanden rinkelen. 'Ook vreemd hoor om niet op de kinderen te hoeven letten. Gewoon ongestoord genieten van een wijntje, dat ben ik niet meer gewend. Suus en Jacco vonden het maar vreemd dat ik wegging, dat doe ik nooit. Best raar, maar Joost zal zich vast redden met de kids.' Lachend neem ik nog een slok. 'Hier ben ik echt aan toe, even helemaal niets. Heerlijk hoor! Ik heb er echt naar uitgekeken.'

'Hmmm ja... ik kan me voorstellen dat het vreemd is zonder kinderen. Maar eigenlijk heb

ik geen idee. Bijzonder hè, dat je elkaar zo lang kent, maar dat ik welbeschouwd geen idee heb hoe het écht is om jou te zijn. Om kinderen te hebben. Daar verbaas ik me soms over. Ook met Walter. Dan denk ik "hoe goed ken ik je eigenlijk?" Ik kan me niet eens precies voorstellen wat hij op zijn werk doet, ook al hebben we het er natuurlijk wel over. Hij vertelt over zijn werk en ik over het mijne, maar toch blijft er een soort kloof. Heb jij dat nooit?'

'Ja, je werk! Hoe gaat het daar eigenlijk? Is het met die ene klus nog gelukt?'

'Tja, ik denk dat ik het maximale eruit gehaald heb. Iedereen vindt zijn eigen projecten natuurlijk belangrijk en kent dan toch minder gewicht toe aan het project van de andere afdeling. Integratie is mijn stokpaardje en ik word er inmiddels een beetje wee van als ik mezelf dat weer hoor zeggen. Een roepende in de woestijn, zo voel ik me regelmatig. Maar goed, als ik binnen een jaar niets substantieels heb bereikt, dan zie ik voor mezelf binnen deze organisatie geen taak meer. Walter zegt regelmatig dat ik me veel te druk maak om dingen waar ik me helemaal niet mee bezig zou moeten houden. En hij heeft gelijk hoor, daar niet van, maar niemand pakt het op.'

'Goed dus dat je er even tussenuit bent. Relax! Jij nog een wijntje?' Ik wenk de ober. We proosten op het mooie Lissabon als Mirjam vraagt:

'En hoe gaat het dan met jou Lonneke? Je lijkt zo... ik weet het niet precies. Heb je het druk de laatste tijd?'

'Prima hoor!' Ik probeer de nadruk op mijn naam weg te spoelen met een slokje wijn. 'Zon, een wijntje, lekker relaxen... wat wil een mens nog meer. Dit is het goede leven, toch? Heb jij trouwens je hardloopschoenen bij je?' Natuurlijk heeft ze haar hardloopschoenen bij zich. Mirjam informeert naar de laatste tijd die ik heb neergezet op de tien kilometer. Zij doet niet aan wedstrijden, ze loopt therapeutisch zegt ze. Niets voor mij, ik wil graag weten hoe ik het doe. Waar ik sta.

'Het gaat lekker, laatst heb ik zelfs mijn persoonlijk record verbroken. En ik heb het idee dat er nog meer in zit. Suus is wat dat betreft net mij. Ze wil steeds beter. Nu al. Kijk...' Ik laat een filmpje zien van Suus die met het puntje van haar tong uit de mond aan het kleuren is. Serieus zoekt ze haar potloden uit. Ik *swipe* door naar het volgende filmpje. Suus die voor de tv staat te dansen. 'Kijk die *moves*! Waar haalt ze het vandaan. Haar juf zegt dat ze een heel goede motoriek heeft. Ik denk erover haar op dansen te doen. Dit schijnt echt uitzonderlijk te zijn voor haar leeftijd. En Jacco, die is zo zoet. Hij speelt urenlang achter elkaar. Je hebt geen kind aan hem. Als ik dan de kinderen van anderen soms zie... Het ligt ook echt wel aan de opvoeding hoor.' Mirjam humt instemmend.

'Ze lijkt inderdaad een hele choreografie in haar hoofd te hebben. Ze danst in ieder geval beter dan ik. Dat heeft ze vast van haar moeder. Jij hebt toch vroeger ook op dansen gezeten of vergis ik me nu?'

'Ja, nu je het zegt. Ze zal het wel van mij hebben. Had ik je trouwens al verteld over die beoordeling laatst? Als enige in het team had ik 'boven verwachting'. Mijn rayon draait dan ook gewoon goed. En ik heb een paar mooie projecten opgezet. Dat betaalt zich nu uit. Maar meteen scheve gezichten hè. Alsof ze je het niet gunnen. Ze zien toch ook dat ik er hard voor werk?'

'Goed bezig zeg.' Mirjam knikt waardierend. 'Mooi dat die projecten nu hun vruchten afwerpen. Hoe lang ben je daar nu al mee bezig? Een jaar? Fijn dat je leidinggevende het ook ziet. Een goed moment om je successen te vieren. Misschien ook om het wat rustiger aan te doen? Want eh... ik heb het gevoel, nou ja... Je zegt dat het goed gaat, maar is dat wel echt zo? Je lijkt zo afwezig de laatste tijd, alsof ik je niet kan bereiken.'

'Zo, jij gaat er heftig in. Ook niet gezellig', probeer ik er luchtig overheen te stappen.

'Oh, ik wil het absoluut niet zwaarder maken dan het is, maar ik maak me zorgen. Je voelt soms zo ver weg. Ik kan het mis hebben natuurlijk, hou me ten goede, maar het lijkt wel alsof we het alleen maar over werk en kinderen hebben. Alsof het hardlopen het enige is dat ons nog bindt. Het voelt zo... oppervlakkig.'

Waarom wil ze zo'n gesprek voeren, terwijl we hier net zo lekker zitten? We zijn potverdorie nog geen dag in Lissabon. Laten we het gezellig houden alsjeblieft.

'Ach ja... het leven van een moeder hè. Dan heb je het wel eens over je kinderen. En het is nu eenmaal drukker dan geen kinderen hebben.' Het komt er snibbiger uit dan ik wil. Bijna onmerkbaar knippert Mirjam met haar ogen, dan herpakt ze zich.

'Natuurlijk heb je het over je kinderen. Ik vind het ook echt leuk om over ze te horen. En de verhalen over je werk zijn interessant. Het is zo'n andere wereld dan die van mij, fascinerend!' Soepel manoeuvreert ze om het bommetje heen dat ik heb laten vallen. Dat beheerste, dat is haar kracht. Daarom is ze zo goed in haar werk. En ze laat zich niet afleiden: 'Vroeger hadden onze gesprekken veel meer diepgang. En ja, ik weet dat er dan vaak alcohol in het spel was of een blowtje.' Heel even trekt er een glimlach over haar gezicht. Dan meteen weer serieus: 'Toch kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat er sinds een jaar of vier echt fundamenteel iets is veranderd tussen ons. Jij hebt natuurlijk kinderen gekregen en rond die tijd ging ik in therapie. Dat we elkaar toen wat minder zagen, is heel begrijpelijk. Maar tegen de tijd dat ik een jaar of drie later weer uit het donkere bos tevoorschijn kwam, leek het alsof alles

was veranderd. Natuurlijk, ik was veranderd, maar het voelde ook alsof ik niet alles meer tegen je kon zeggen.'

Mirjam pauzeert even. Een onaangenaam gevoel bekruipt me. Wat moet ik hierop antwoorden? Wat verwacht ze van me? Ik ga verzitten, neem nog een slokje wijn.

Net als ik mijn mond open wil doen, vervolgt Mirjam: 'Misschien had je hetzelfde gevoel bij mij; jij hebt tenslotte kinderen gekregen en ik niet. Eerst dacht ik dat het aan mij lag, dat ik meer mijn best moest doen om tot je door te dringen. Nu realiseer ik me dat het ook wel eens iets anders kan zijn: stel jij je nog wel voor mij open?'

In de war gebracht door die directe vraag, ga ik in de aanval:

'Waar gaat dit over? Waarom moet je alles zo ver doordenken? Ik zeg toch dat het goed gaat? Met mij gaat het altijd goed!'

'Dat is nu precies waar ik me zorgen over maak. Wat maakt dat we het hier niet over kunnen hebben?', dringt Mirjam aan.

Waarom laat ze me niet met rust?

'Er is niets om het over te hebben. Het gaat goed. Jammer dat jij dat anders ervaart, dat je het niet leuk hebt met me.'

'Natuurlijk heb ik het wel naar m'n zin met je...'

'Nou, wat zeur je dan!' Ik sla mijn glas in één keer achterover. Met een ruk schuif ik mijn stoel naar achteren. 'Laten we maar teruggaan.'

*

Terwijl het hete water over mijn lijf stroomt, trilt mijn lichaam als een rietje. Ik voel me naakt. Het is alsof iemand een kijkje in mijn ziel heeft genomen. Waarom vraagt ze zo door? Waarom dwingt ze me een kant op die ik niet wil? Het liefst zou ik voor altijd onder de douche blijven staan.

*

Een zacht klopje op mijn kamerdeur wekt me uit mijn sluimer. De wekker geeft negen uur aan. Negen uur? Op slag ben ik klaarwakker.

'Lonneke, hoe gaat het met je? Ik heb broodjes gehaald voor het ontbijt. Dus als je honger hebt...'. Mirjams voetstappen verwijderen zich. Geschuif op het balkon, gerinkel van bestek. Ik neem de tijd voor mijn outfit: een afgeknipte korte jeans, een fris wit truitje met

roesjes bij de mouwen, grote oorringen, een knot en blauwe Toms. Zorgvuldig breng ik mijn make-up aan. Vandaag wordt een relaxte dag. Hoe dan ook. Ik bel even met Suus en Jacco, vertel Joost hoe heerlijk het hier is. Tijd voor ontbijt. Naast de broodjes en de theepot ligt een briefje. 'Sorry, we hoeven het nergens over te hebben. Ben even hardlopen. Tot later, Mirjam'.

Ik wil iets ludieks doen. Iets wat ons weer terug in de vakantiesfeer brengt. Daarom app ik een vriend die na een tripje vorig jaar naar Lissabon weet waar je moet zijn. Zelfverzekerd loop ik 's middags met Google Maps in mijn hand naar de straat die hij genoemd heeft. Het gaat verbazingwekkend makkelijk en tien minuten later ben ik de trotse eigenaar van een joint. *Lonneke knows her way in Lissabon!*

'Hoe kom je daar nu aan?' Mirjam kijkt me verbaasd aan. Ze zit op een muurtje vlakbij de fontein waar ik haar heb achtergelaten.

'Connecties', zeg ik geheimzinnig. 'Je zei gisteren toch dat je die goede oude tijd zo miste? Kom maar op! *Trip down memory lane.*'

'Kunnen we hem niet eerst even ergens laten testen? Je weet nooit wat erin zit. In het buitenland is het toch anders dan in Nederland...'

'Op z'n ergst is het gras', val ik haar in de rede. Dan, om haar tegemoet te komen: 'Weet je wat, we halen 'm uit elkaar.' Mirjam heeft haar telefoon tevoorschijn gehaald.

'Thuis, niet hier', zegt ze, dan voorlezend: 'Cannabis is gedecriminaliseerd in Portugal. Dat betekent alleen niet dat het legaal is om op straat te roken, persoonlijk bezit levert je een boete op.' Op naar huis dus.

*

'*Party people! Peace.*' Met mijn vingers in het V-teken kom ik de woonkamer in. Jaren geleden dit. Mirjam legt een papieren zakdoekje op tafel, ik draai het tuutje los. Voorzichtig schud ik de inhoud op het zakdoekje. Om de beurt ruiken we aan het goedje. Het ruikt niet vreemd en ook Mirjam moet toegeven dat er geen gekke ingrediënten in lijken te zitten. Vroeger al kon ik de beste joints draaien van ons tweeën. Nu vul ik de lege huls kruimeltje voor kruimeltje tot er niets meer op tafel ligt.

'Nou, daar gaan we.' Mirjam steekt de joint aan met de aansteker die we nog even snel in een supermarktje gekocht hebben. Ze neemt een beschaafd trekje. Mijn hijs resulteert in een fikse hoestbui. Best sterk spul dit. Een beetje draaierig, maar lekker licht in mijn hoofd halen we herinneringen op. Weet je nog? Weer een trekje, iets voorzichtiger dit keer. Giechelig probeer ik

de M&M tegen te houden die van tafel dreigt te rollen. Mirjam wil te hulp schieten, maar stoot haar knie hard tegen de tafel. Au! Om meteen daarop in een onbedaarlijke lachbui te schieten als ze ziet dat nu alle M&M's van tafel rollen. Misschien verstandig om iets voedzamer te eten bedenkt Mirjam en even later staat ze in de keuken een visje te bakken. Ze wenkt me. De vis werkt verschrikkelijk op de lachspieren. Bij elk sisje en sputtertje in de hete boter borrelt er een lach op, zodat we tenslotte hijgend tegen het aanrecht leunen. Mijn kaken doen er pijn van. Eenmaal op het bord blijken Mirjams stonedede kookkunsten echter niet om over naar huis te schrijven. De vis is half rauw en verdwijnt in de vuilnisbak. Dag vis, zwaaien we en we proesten het uit.

'En, is het een beetje zoals vroeger?' Ik inhaleer en houd even mijn adem in.

'Ik was vergeten hoe het ook alweer was. Grappig om weer eens een joint te roken zeg. Een perfecte manier om een jubileum te vieren, dat moet ik toegeven. Hahaha. Ik ben blij dat ik geen twintig meer ben', mijmert Mirjam. 'Alles wat er in die tussentijd gebeurd is... Maar ja, het heeft me wel gebracht waar ik nu ben. Zo is het natuurlijk ook. Weet je wat ik een mooie uitspraak vind van Jung? "The privilege of a lifetime is to become who you truly are." Eigenlijk raar dat het een uitspraak in het Engels is, maar in het Duits zou ik het zo even niet weten. Misschien klinkt het wel gewoon het mooist in het Engels. Geloof jij daar ook in?' Ze draait haar hoofd naar mij.

'Wie is Joen?'

'Jung. Carl Jung. Je weet wel, van Freud.' Oh ja, die.

'Ik weet niet of ik het in het Engels mooier vind klinken.'

'Nee, of je dat ook zo mooi vindt, dat het je taak in het leven is om te worden wie je bent. Ik vind dat wel iets troostends hebben, dat je daar je hele leven over mag doen ofzo. Vind je ook niet?' De vrolijkheid maakt plaats voor een onbehaaglijk gevoel.

'Mirjam weet je nu nóg niet dat je dit soort gesprekken niet met mij hoeft te voeren? Dat het gewoon niet mijn ding is?' De wiet maakt me loslippig en een tikkeltje overmoedig.

'Weet je dat dit de eerste keer is dat je dit hardop zegt tegen mij? Ik heb het altijd al geweten natuurlijk, ergens.' Mirjam klinkt mistroostig, alsof de joint in een klap is uitgewerkt. Haar stem komt van ver als ze doorgaat: 'Toen ik zo somber was na onze studie was ik heel blij dat jij me altijd probeerde op te vrolijken. Tegelijkertijd had ik het idee dat jij liever had dat ik maar normaal deed, alsof dat deel van mij niet door jou geaccepteerd werd. Ik voelde me in de steek gelaten en eenzaam, maar ergens wilde ik het niet zien. Je zei dat ik over alles met je kon

praten en dat was ook zo, maar niet echt. Je was er niet met je hoofd bij als ik vertelde over dingen die je eigenlijk niet wilde horen. Net als toen ik in therapie was, maar toen weet ik het aan je moederschap. Vanaf dat moment heb ik niet meer alles gezegd. Bij jou moet het vooral gezellig zijn, maar ik wil meer van een vriendschap.'

De stem in de verte maakt me bang. Ik kijk haar aan en weet dat het Mirjam is, dat ik nergens bang voor hoeft te zijn. En toch ben ik bang. Alsof ze me iets wil laten doen wat ik niet wil. Ik wil het hier niet over hebben. De chocola op tafel verdwijnt in mijn mond zonder dat mijn handen er een rol in lijken te spelen. Mijn gedachten gaan zo snel dat het raar is om te zien dat er nog maar een minuut voorbij is. Hoe kan een minuut zoveel ruimte hebben?

Opeens dringt Mirjams stem weer tot me door:

'En dat, precies dat, merk ik nu weer. Dat je er niet echt bent de afgelopen tijd. Het afgelopen jaar, misschien wel langer', verbetert ze zichzelf. 'Alsof je me niet alles vertelt. Ik krijg alleen maar de succesverhalen te horen, maar hoe gaat het nu écht met je?'

'Kun je alsjeblieft je kop houden Mirjam?' Iets in mij neemt het over. 'Je zegt dat we niet hoeven te praten, maar je kunt het niet laten hè? Je móet er gewoon weer over beginnen. Als ik zeg dat het goed gaat, waarom geloof je me dan niet? Waarom ben je altijd op zoek naar ellende? Waarom gun je me mijn geluk niet?'

Ik schrik van mezelf, Mirjam hapt naar adem.

'Ik ben het zat, altijd wil je het maar 'ergens' over hebben. Alsof werk, kinderen, de laatste roddel er niet toe doen. Jij vindt alles maar oppervlakkig. Je vindt mij oppervlakkig. Waarom wil je dan samen weg? Ga dan met je filosofieclubje of je saunavriendinnen in plaats van met mij!' Mirjam ademt in en hoorbaar lang uit, alsof ze tot tien telt.

'Ik vind je niet oppervlakkig, maar ik heb het gevoel dat ik je niet meer ken. Daarom wilde ik graag met je op vakantie, ik had gehoopt dat we nu wel tijd zouden hebben om te praten, om de banden aan te halen. Ik voel onze vriendschap zo uit mijn handen glijpen en dat wil ik niet laten gebeuren. Snap je dat dan niet?' Smekend kijkt ze me aan, maar ik kan haar niet geven wat ze wil. Ik zit in een flow die te lekker is om te laten gaan.

'Nee, dat snap ik niet. Ik snap niet dat jij vindt dat we betere vrienden zouden zijn als je hoort over hoe moe ik me soms voel, of hoe moeilijk ik het vind dat ik nooit meer tijd voor mezelf heb, dat er altijd wel een kind is dat aandacht vraagt of iets moet. Dat Joost er allemaal veel makkelijker over denkt dan ik. Waarom moet ik dat met je delen? Waarom wordt onze vriendschap daar beter van? Dit is een fase en die fase gaat over. Hoe minder aandacht, hoe

beter. Want wat je aandacht geeft, groeit.' Ik hijg een beetje. 'Jij hebt geen kinderen, dus bij jou hoef ik het er juist niet eindeloos over te hebben. Bij jou kan ik het hebben over mijn werk of het theater. Niet dat ik tijd heb om daar naartoe te gaan, maar alleen al door het er over te hebben, voelt het alsof ik weer even mezelf ben. Gewoon Lonneke en niet moeder of partner van. Dat heb ik nodig om te voelen dat ik zelf ook nog besta.' De laatste woorden komen onwillig uit mijn mond, ze zijn helemaal niet bedoeld om hardop te zeggen. Mijn handen trillen. Zelfs als ik ze onder mijn benen stop, houdt het niet op.

'Lonneke, ik had geen idee. Ik had geen idee.' Mirjam wil haar arm om me heen slaan. Ik schud haar af.

'Nee, hier heb ik dus geen zin in. Ik wil geen medelijden, ik wil geen diepe gesprekken, gewoon even niets, gewoon even wat *fun*.' Mijn ogen zoeken de joint.

'Dat snap ik, maar uiteindelijk los je daar toch niets mee op? Denk je niet dat het beter is om er toch over te praten? Dat alles er mag zijn, ook in onze vriendschap? Je kunt niet ongestraft alles wegdrukken wat je niet wilt zien. Dat nekt je een keer', zegt Mirjam dringend, terwijl ze de joint stevig tussen duim en wijsvinger houdt. 'Al die ballen die je in de lucht houdt, misschien is het verstandiger om niet alles op hoog niveau te willen doen.'

Ik ontplof.

'Op hoog niveau, op hoog niveau? Bemoei je met je eigen zaken. Wilde jij me iets vertellen over hoe het niet moet, mevrouw de perfectionist? Misschien moet het niveau van onze vriendschap gewoon wat naar beneden. Dan zouden we dit gezeik nu niet hebben. Jij wilt een perfecte vriendschap en gaat mij vertellen dat ik geen perfect leven mag willen? Laat me gewoon met rust!' Mijn stem slaat over. 'Jij weet het altijd beter. Jij bent in therapie geweest, dus jij hebt alle wijsheid in pacht. Ik ben er klaar mee. Ik ben klaar met jouw gepraat over ellende. Altijd maar die negativiteit. Altijd maar de diepte in, overal over nadenken. Eerst vond ik het nog wel interessant, maar het is gewoon stomvervelend. Stomvervelend, hoor je? En betuttelend. Laat me mijn eigen leven leiden. Mijn eigen keuzes maken!' Woest graai ik her en der wat kledingstukken bij elkaar en stop ze in mijn koffer. Mirjam staat op en gaat weer zitten. Doet haar mond open, maar zegt niets. Zo heeft ze me nog nooit meegemaakt. Met een knal valt de deur achter me in het slot.

*

'Ik zit in een hotel', app ik anderhalf uur later, net voor ik me naar de spa begeef.

Hier ben ik echt aan toe. Even helemaal niets.

